

Nr 117.

Av herr **Thulin**, *angående utsträckning av tillämpningsområdet för lagen angående folkskoleväsendet i vissa städer.*

Sedan åtskilliga år har behovet av en ändring av skolärendenas handläggning i större landskommuner gjort sig starkt kännbart. För närvarande handläggas sagda ärenden å kyrkostämmorna, och det är en allmän erfarenhet, att slumpen ofta spelar en mycket stor roll hur ärendena avgöras; än är det den ena, än den andra riktningen, som blir förhärskande å kyrkostämmorna, allt efter som stämmorna äro besökta. Detta för med sig betydande olägenheter för ärendenas konsekventa handläggning.

Enligt vad jag inhämtat föreligger det på olika håll också en allmän önskan att åtminstone möjlighet öppnas att i större landskommuner få skolärendena handlagda på samma sätt, som föreskrives i lagen den 25 juni 1909 beträffande folkskoleväsendet i vissa städer. En dylik ordning skulle sålunda, bland annat, utgöra en förutsättning för att kyrkofullmäktigeinstitutionen kunde införas på landsbygden.

Under förlidet år torde det inom ecklesiastikdepartementet hava vidtagits åtgärder för framläggande av förslag till lag angående utsträckning av 1909 års lag. Framläggandet av sagda förslag skulle emellertid hava inhiberats allenast av den anledningen, att det av landshövding Hammarskjöld framlagda förslaget till nya kommunallagar befarades på någon punkt möjligen kollidera med förstnämnda förslag. Enligt vad som numera uppgives, skall förslag till nya kommunallagar föreläggas innevarande års riksdag, och det är sålunda icke uteslutet, att förslag till utsträckning av 1909 års lag jämväl framläggas. Därest så emellertid icke skulle bliva fallet, har jag genom framläggandet av förslag i ämnet före den ordinarie motionstidens utgång velat gardera möjligheten att få frågan om en lagstiftning i ämnet behandlad redan vid innevarande års riksdag.

På grund av vad sålunda anförts, får jag hemställa,

att riksdagen för sin del, måtte besluta att antaga följande

*Förslag till**Lag angående folkskoleväsendet i vissa kommuner på landet.*

§ 1.

I kommun på landet, där kommunalfullmäktige finnas och Konungen på framställning av kommunalfullmäktige eller kyrkostämma därom förordnat, skall folk- och fortsättningskoleväsendet utgöra en för hela kommunen gemensam anläggning.

I sådan kommun skall kostnaderna för ovannämnda ändamål beslutas och utgöras på sätt om kommunalutskylder stadgas; dock att vederbörande skoldistrikt bibehållas vid den dem enligt gällande folkskolestadga tillkommande rätt att, såsom bidrag till kostnader för skolväsendet, av var och en, som erlägger mantalspenningar, upptaga en särskild avgift.

§ 2.

Folkundervisning i kommun, där denna lag äger tillämpning, ordnas enligt av Konungen utfärdade bestämmelser.

§ 3.

I kommun, som i § 2 avses, handhas de i § 1 mom. 1 omnämnda angelägenheterna närmast av en folkskolestyrelse; dock må, där kommunen finner det vara till fördel för skolväsendet, för vården om och befattningen med fortsättningsskolan utses en särskild fortsättningsskolestyrelse och skall beträffande sådan styrelse i tillämpliga delar gälla vad angående folkskolestyrelse är stadgat. Med avseende å folk- och fortsättningsskoleväsendet skall det särskilt tillhöra såväl folkskolestyrelsen som fortsättningsskolestyrelse, där sådan finnes, envar i vad på dess särskilda befattning ankommer:

att i enlighet med gällande författningar och reglementen ordna och med uppmärksamhet följa undervisningen, utöva den ekonomiska förvaltningen samt hava tillsyn över de för folk- och fortsättningsskoleväsendet upplåtna lokaler;

att tillsätta och avskeda lärare, ävensom de tjänstebiträden, vilka ställas till styrelsens förfogande;

att ombesörja verkställighet av stadsfullmäktiges beslut i alla de fall, där ej sådan verkställighet uppdragits åt vissa därtill utsedda personer;

att till stadsfullmäktige göra de framställningar och förslag, vilka omständigheterna kunna påkalla; samt

att avgiva de förberedande utlåtanden, som av stadsfullmäktige infordras.

Det åligger folkskolestyrelsen att före den 15 oktober varje år till kommunalfullmäktige avgiva förslag till nästföljande års utgifts- och inkomststat rörande folk- och fortsättnings-skoleväsendet; skolande i utgiftsförslaget intagas de utgifter, som redan äro beslutade att under det nästföljande året utgå, ävensom de, vilka styrelsen därutöver anser av behovet påkallade att under samma år utgå, samt i inkomstförslaget upptagas de inkomster, som för det nästföljande året äro eller anses vara att påräkna.

Där särskild fortsättningsskolestyrelse finnes, åligger det denna att, på sätt och i den ordning nu är sagt, avgiva förslag till utgifts- och inkomststat rörande fortsättningsskolan.

§ 4.

Om sammansättningen av folkskolestyrelse, val av ledamot och suppleant däri, ledamots och suppleants tjänstetid och avgång, val av ordförande och vice ordförande, ordningen för nämndens arbete, räkenskapers förande, redovisning av omhänderhavda medel samt besvär över styrelsens beslut skall vad i lagen den 25 juni 1909 angående folkskoleväsendet i vissa städer finnes stadgat under §§ 4—12 äga motsvarande tillämpning.

§ 5.

1. Där denna lag träder i tillämpning, skall, för såvitt ej på därom gjord framställning Konungen annorlunda förordnat, kommunen omedelbart övertaga de rättigheter, församling eller församlingar hava till egendom och medel, som anslagits till eller användas för folk- och fortsättningsskoleväsendet, samt ikläda sig skyldighet att fullgöra de förbindelser ifråga härom, för vilka församlingen eller församlingarna häfta.

2. De före tidpunkten av denna lags tillämpning inom en kommun i vederbörlig ordning fattade beslut rörande avlönings- och pensionsförhållanden skola äga samma giltighet som om beslutet fattats av stadsfullmäktige.

3. Angående dispositioner och testamentsanslag med avseende å de i § 1 mom. 1 omförmälda ändamål, vilka före nyssnämnda tidpunkt blivit eller därefter bliva ställda under förvaltning av skolråd eller skolstyrelse, gäller vad särskilt är eller varder stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1930. I avseende på lagens genomförande skall vad i övergångsbestämmelserna till lagen den 25 juni 1909 angående folkskoleväsendet i vissa städer är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Stockholm den 21 januari 1929.

E. Thulin.
